

Estudi de Vallter. Glaceres i vegetació. Sortida guiada per Oriol Guinart (futur geòleg) i Josep Sardanyés (futur biòleg)

Primera part

Vall Ter Glaceres i vegetació.

Ara farà uns 45.000 anys, una tercera part de la superfície del planeta Terra estava coberta per una capa de gel molt gruixuda. Ens trobàvem en el màxim de l'última gran glaciació de la nostra era, el Quaternari. Els efectes d'aquesta gran glaciació van arribar també als Pirineus. Vall Ter, vall situada als Pirineus més orientals, també va patir la gran glaciació. Morrenes, glaceres rocalloses, llacs... són algunes de les empremtes deixades per les glaceres. Així doncs el relleu d'aquesta vall del Pirineu serà objecte d'estudi i observació. També ens aproximarem a la vegetació d'alta muntanya observant els diferents estatges d'aquesta vegetació.

GEOLOGIA Què és una glacera?

Una glacera és una massa de gel en moviment que es manté en fase sòlida durant tot l'any. Per què es formi aquesta massa de gel calen unes condicions climàtiques determinades: sobretot baixes temperatures i alta innivació. Les glaceres no són estàtiques, presenten un moviment que va modelant el terreny.

Parts que hem de conèixer d'una glacera i del relleu glacial:

Circ: escarpament semi-circular que trobem a la capçalera de les valls glacials. És on hi trobem la zona d'alimentació de la glacera, les allaus que cauen per les parets del circ proporcionen el que formarà part de la glacera.

Rimàia: esquerda que es forma entre les parets del circ i la capçalera de la glacera. L'existència d'aquesta esquerda és deguda a l'es-

calfament de la roca de les parets que fon la neu que estaria en contacte amb aquestes parets.

Esquerda: fractura en el gel produïda per la dinàmica deguda a les diferents velocitats que pren el gel, pot ser extensiva o contractiva.

Cubeta de sobreexcavació: solc que forma la glacera sobre el substrat rocós immediatament abans del llindar rocós. Aquesta cubeta es forma per sobrepressió del gel sobre la roca al trobar-se amb un obstacle, el llindar rocós. En aquestes zones és on s'hi formen molts llacs que tenen origen glacial. En el Pirineu i al voltant dels 2.000 metres d'altitud trobem molts llacs que estan ocupant cubetes de sobreexcavació.

Llindar rocós: relleu preexistent que frena la glacera. Normalment es forma en llocs on la roca és més resistent. Sovint ens marca el límit entre la zona d'acumulació i la zona d'ablació de la glacera.

Llengua: forma que agafa el gel en la zona de Vall a partir del llindar rocós.

Till: sediment glacial de tipus diamicton (clasts de tots tamanys molt mal classificats). Hi ha tills (els que trobem sobre la glacera), subglacials (sota la massa de gel) i juxtaglacial (inclosos dins el gel). Els tills superglacials no estan ben consolidats, en canvi, els subglacials sí a causa de la pressió del gel.

Morena (morrena): forma d'acumulació original pel moviment de la glacera. Està formada per tills. N'hi ha de diversos tipus (veure figura 2). Trobem la morrena frontal, les laterals i la central. La morrena frontal és la que ens queda al final de la llengua de la glacera i només es forma si hi ha una fase d'estabilització o un pols d'avenç (com un "bulldozer"). Les morrenes laterals es formen a ambdós costats de la glacera per l'acumulació de sediments sobre aquesta i per l'erosió dels laterals

